

Sl.No.

10 (G)

(MARCH/APRIL, 2022)

70

ay
5

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 80

સૂચનાઓ :

- 1) સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવું.
- 2) આ પ્રક્રિયામાં ચાર વિભાગ A, B, C અને D છે. તથા 1 થી 54 પ્રક્રિયા છે.
- 3) બધા જ પ્રક્રિયા ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.
- 4) પ્રક્રિયા જમણી બાજુમાં અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
- 5) સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.
- 6) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રક્રિયા જવાબ ફરજમાં લખવા.
- 7) પ્રક્રિયા - 54 નક્શાપૂર્તિ ફરજિયાત છે. તેમાં ફક્ત અંધ વિદ્યાર્થીઓ માટે અલગ પ્રક્રિયા છે.

વિભાગ - A

નીચે આપેલા પ્રક્રિયા માઝા મુજબ જવાબ લખો 24 પ્રક્રિયા હેતુલક્ષી. (દરેકનો 1 ગુણ) [24]

- ધોય જોડકાં જોડો.

[5]

5

(A)

(B)

1) અંબાજ

(A) ભવનાથનો મેળો 1

2) રિસનાર

(B) ભાદરવી પૂનમનો મેળો 1

3) ધોળકા

(C) જરીકામ 1

4) સુરત

(D) વલભી વિદ્યાપીઠ 1

5) પટણા

(E) વૌઠાનો મેળો 1

(F) નાલંદા વિદ્યાપીઠ

- નીચેના વિધાનો ખરાં કે ખોટાં છે. તે જણાવો. [1]
- 6) નાલંદા વિધાપીઠના બૌધ્ય આચાર્યનગાર્જુન હતા?
- 7) સામાન્ય પણે મળી આવતા સંસાધનોને સામાન્ય સુલભ સંસાધન કહે છે? [1]
- 8) પૃથ્વી પર જળ સંસાધનનો મુખ્ય સ્ત્રોત "વૃષ્ટિ" છે? [1]
- 9) શ્રમ એ ઉત્પાદનનું નિર્જવ સાધન છે? [1]
- 10) આંતકવાદ એ જે તે દેશનીજ સમસ્યા છે? [1]
- યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી આલી જગ્યા પુરો. [1]
- 11) મહારિચરકે ગ્રંથ લખ્યો હતો?
(ચરકસંહિતા, સુશ્રુતસંહિતા, વાયુવ્સુંહસંહિતા)
- 12) એલિફન્ટની ગુફા રાજ્યમાં આવેલી છે?
(આંધ્રપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત)
- 13) રાજ્ય દેશમાં સૌથી વધુ સૌરઊર્જ મેળવતું રાજ્ય છે?
(મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત, કેરળ)
- 14) વિકાસશીલ દેશોની મુખ્ય આર્થિક પ્રવૃત્તિ છે.
(ઉદ્યોગ, વ્યાપાર, ખેતી)
- 15) નીચેના દેશોમાં સૌથી નિમ્ન માનવવિકાસ આંક ધરાવતો દેશ છે?
(નોર્વે, નાઈઝર, બ્રાઝિલ)
- યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી M.C.Q. ના જવાબ આપો.
- 16) નીચેનામાંથી ક્યું વિધાન સાચું નથી? [1]
- (A) ભારતે 'વસુદૈવકુદુંભકમ' ની ભાવનાને વિશ્વમાં સાકાર કરી છે.
- (B) મને કહેતાં ગર્વ થાય છે. કે જે ધર્મનો હું પ્રતિનિધિ છું તે ધર્મે જગતને સહિષ્ણુતા અને વિશ્વબંધુત્વના પાઠો શીખવ્યા છે? સ્વામી વિવેકાનંદ
- (C) ઇચ્છ અને અંગેજેને પણ સહિષ્ણુતા અને વિશ્વબંધુત્વમાં માનતી ભારતની પ્રજાએ આવકાર્યા
- (D) પ્રાચીન ભારતના જ્યોતિર્ધરોએ ભારતની આર્થિક એકતા પર ભાર મૂલ્યો હતો.

- ✓ 17) આ જમીન હિમાલયની ખીણો અને ઢોળાવોના ક્ષેત્રોમાં 2700 મીટર થી 3000 મીટર સુધીની ઉંચાઈ પર જોવા મળે છે. તેનું સ્તર પાતળું અને અપરિપક્વ છે. તે ક્યા પ્રકારની જમીન છે? [1]
- (A) લેટેરાઈટ (B) પર્વતીય
(C) દલદલ (D) લાલ

- ✓ 18) નીચેની બહુહેતુક ધોજનાઓને તેના લાભાન્વિત રાજ્યની સાથે જોડી કરું પસંદ કરો. [1]
(1) ભાખરા - નાંગલ	(A) બિહાર
(2) કેસી	(B) પંજાબ
(3) નાગાર્જુન સાગર	(C) ગુજરાત
(4) નર્મદા	(D) આંધ્રપ્રદેશ
- (A) (1 - B), (2 - A), (3 - C), (4 - D)
(B) (1 - B), (2 - A), (3 - D), (4 - C)
(C) (1 - D), (2 - C), (3 - B), (4 - A)
(D) (1 - C), (2 - D), (3 - A), (4 - B)

- ✓ 19) વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠનની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી? [1]
(A) તા - 8-8-1995	(B) તા - 8-3-1995
(C) તા - 1-1-1995	(D) તા - 21-4-1995

- ✓ 20) ભારતમાં નક્સલવાદી આંદોલનનો ઉદ્ભબ પંબંગાળના ક્યા વિસ્તારમાંથી થયો હતો? [1]
(A) નક્સલબારી	(B) ઉત્તરબારી
(C) નોર્થબારી	(D) ઉત્તર-પૂર્વ

• નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં ઉત્તર લખો.

- ✓ 21) ગુજરાતમાં રોપ-વે કઈ કઈ જ્યાએ આવેલા છે? [1]

- ✓ 22) ભારતમાં સૌથી ઓછી ગરીબી ધરાવતું રાજ્ય ક્યું ક્યું છે? [1]

- ✓ 23) 'વિશ્વ વૃદ્ધિદિનની' ઉજવણી કઈ તારીખે થાય છે? [1]

- ✓ 24) 1972 માં સ્વીડનના ક્યાં શહેરમાં પ્રથમ વખત 'પૃથ્વી-પરિષદ' નું આયોજન પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે યોજાયું હતું. [1]

વિભાગ - B

- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માઝ્યામુજબ જવાબ આપો. 13 (તેર) માંથી કોઈપણ 9 (નવ) (દરેકના 2 ગુણ) પ્રશ્નકમંક 25 થી 37 ના આશરે 15 થી 35 શબ્દોમાં જવાબ આપો. [18]
- 25) પ્રાકૃતિક વારસામાં કઈ કર્દ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે. જણાવો? [2] 2
- 26) 'પડી પટોળે ભાત, ફાટે પણ ફિટ નહિ' આ કહેવતને કોણી સાથે સરખાવેલ છે. તેનું નામ જણાવી વર્ણન કરો. [2] 2
- 27) નીચે આપેલ શબ્દોનો પરિચય આપો.
 (1) કુમીન (2) ગરબા [2] 2
- 28) પ્રાચીન ભારતના વાસ્તુશસ્ત્રમાં કયા વિદ્ધાનોનું અનોખું પ્રદાન રહ્યું છે? [2] 2
- 29) ગુજરાતમાં આવેલા મુખ્ય સંગ્રહાલયના નામ જણાવો. [2]
- 30) બહુહેતુક યોજનાનું મહત્વ જણાવો? [2] 2
- 31) તાંબાના ઉપયોગો જણાવો? [2] 2
- 32) ભારતમાં લોખંડના મુખ્ય પ્રાસિ સ્થાનો જણાવો? [2] 2
- 33) મને ઓળખો:
 (1) મને ભારતની 'સિલિકેનવેલી' કહે છે?
 (2) મને સન્નરાઇઝ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (Sunrise Industries) પણ કહે છે? [2]
- 34) મુંબઈ અને અમદાવાદમાં સુતરાઉ કાપડ ઉદ્યોગ કેન્દ્રિત થયો છે? સમજાવો? [2] 1
- 35) આંતરિક વ્યાપારનો અર્થ ઉદ્ઘારણ સહિત સમજાવો? [2]
- 36) સંકલ્પના સમજાવો.
 (1) માથાઈઠ આવક
 (2) બિન આર્થિક પ્રવૃત્તિ [2] 2
- 37) પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે લેવાયેલાં પગલાં જણાવો. [2] 2

વિભાગ - C

- પ્રશ્ન ક્રમાંક 38 થી 46 ના જવાબ આશરે (60 થી 80) શબ્દોમાં લખો. 9 (નવ) માંથી કોઈપણ 6 (છ) ના જવાબ લખો. (દરેકના 3 ગુણ) [18]
- 38) નીચે આપેલા ભારતના નક્ષાના આધારે ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર અને ઉત્તરપ્રદેશ, માં આવેલા સાંસ્કૃતિક વારસાનાં સ્થળોની યાદી બનાવો. [3] 3

39) નીચે આપેલા ચોરસ બોક્સમાં ભારતની પ્રસિધ્ય વિદ્યાપીઠો (1) નાલંદા (2) તક્ષશિલા (3) વારાણસી અને (4) વલલી વિદ્યાપીઠ સાથે જોડાયેલ કેટલીક મહાન વ્યક્તિઓના નામ આપેલા છે. જે અહીં આ નામ આડા-અવળાં મુક્કેલા છે. જેને વિદ્યાપીઠ મુજબ સાચા ગોઠવીને ફરીથી લખો. [3] 32

→ મહાવીર સ્વામી	→ ભગવાન બુદ્ધ	→ કુમાર ગુમ
→ વ્યાકરણશાસ્ત્રી પાણિનિ	→ ચંદ્રગુમ મૌર્ય	→ આચાર્ય ગુણમતિ
→ આદિશક્રાચાર્ય	→ ચીની પ્રવાસી ઈતિસંગ	→ ચીની પ્રવાસી યુચ્ચન-સ્વાંગ
→ આચાર્ય સ્થિરમતિ	→ ચૈતન્ય મહાપ્રલુ	→ રાજનિતિજ્ઞ કૌટિલ્ય

40) તાજીમહેલ વિષે ટૂંકનોંધ લખો. [3] 3

41) જમીન ધોવાણ એટલે શું? જમીન ધોવાણ અટકાવવાના ઉપાયો જણાવો? [3] 3

42) વન્યજીવોનાં વિનાશનાં કારણો જણાવો? [3]

43) ગરીબી રેખા નીચે જીવતા લોકોમાં ક્યાં ક્યાં લક્ષણો જોવા મળે છે? [3] 3

44) ગ્રાહકોનું ક્યાં ક્યાં પ્રકારે શોષણ થાય છે? [3] 3

45) બળવાખોરી અને આંતકવાદ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. [3]

46) ભારતમાં સ્ત્રી-પુરુષોની અસમાનતાનાં કારણો જણાવો? [3]

વિભાગ - D

- પ્રશ્ન ક્રમાંક 47 થી 53 પ્રશ્નના આશરે 120 થી 150 શબ્દોમાં સચિવસ્તાર જવાબ લખો 7 (સાત) માંથી કોઈપણ 4 (ચાર) પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (દરેકના ચાર ગુણા) અને નક્ષાનો પ્રશ્ન નં. 54 ફરજિયાત છે. પ્રશ્ન નં 54 તમને આપેલ ભારતના રેખાંકિત નક્ષામાં નીચેના સ્થળન દર્શાવો. ચાર સ્થળો યોગ્ય સ્થળો દર્શાવો. (દરેકનો એક ગુણ કુલ ગુણા 4 છે) [20]
- 47) પ્રકરણ-3 ના આધારે એક કોષ્ટક આપેલ છે. આનમૂના મુજબ ઉત્તરવહીમાં કોષ્ટક બનાવીને માઝા મુજબ ગુજરાતના શિલ્પ-સ્થાપત્યના રથળો નામ સાથે ત્રણ કમ સુધી યાદી બનાવીને લખો. [4] 3
ઉદાહરણ: ગુજરાતની મસ્ટિઝાદ

(1) જામા મસ્ટિઝાદ - અમદાવાદ

ક્રમ	ગુજરાતના મંદિરો	સ્થળ	ક્રમ	ગુજરાતના જૈન મંદિરો	સ્થળ
1			1		
2			2		
3			3		

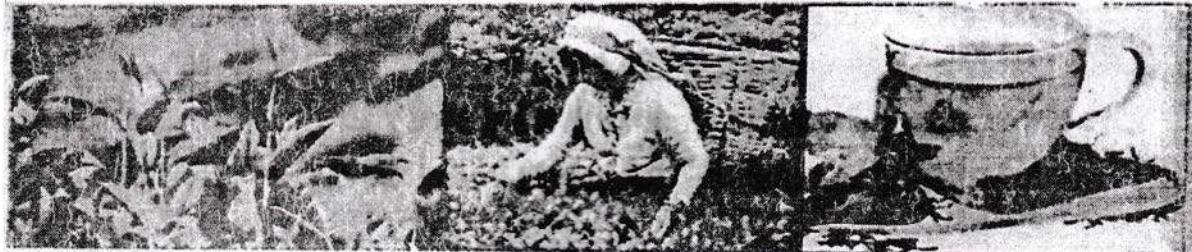
ક્રમ	ગુજરાતની વાવ	સ્થળ	ક્રમ	ગુજરાતની ગૂંઠાઓ	સ્થળ
1			1		
2			2		
3			3		

48) ગણિત શાસ્ત્ર કેને આર્થિક કરેલી શોધો વિશે નોંધ લખો. [4] 4

49) તફાવત સમજાવો - ખરીફીપાક અને રવિપાક [4] 4

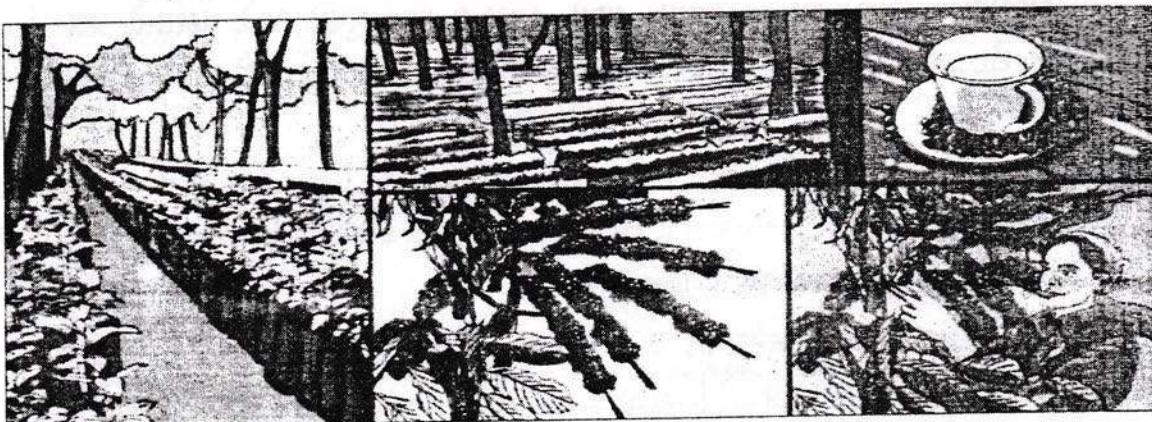
50) નીચે કૃચિના બે પાકોના ચિત્રો દર્શાવેલ છે. તે પાકને ઓળખી પાકનું નામ જણાવો. અને નીચેના મુદ્દા આધારીત માહિતી આપો.
(તાપમાન, વરસાદ, જમીનની અનૂકુળતા, ઉત્પાક રાજ્યો)
[4] 2

(1)

તथा

(2)

51) બેરોજગારીના પ્રકારો સમજાવો. [4] 3

52) ISI, FPO, MPO અને HACCP આ ચારે માર્કના પુરુ નામ લખી આ માર્કનો ઉપયોગ કરી વસ્તુઓ માટે થાય છે. તે જણાવો? [4]

53) બાળમજૂરી એટલે શું? ભારતમાં બાળમજૂરી ક્યાં ક્ષેત્રોમાં જોવા મળે છે. તે જણાવી બાળમજૂરીના કારણો જણાવો? [4] 3

54) તમને આપેલા ભારતના રેખાંકિત નક્શામાં નીચેના સ્થાન દર્શાવો. [4] 4

- 1) રણ પ્રકારની જમીન
- 2) રાષ્ટ્રીય ઉધાન-ગીર
- 3) સુતરાઉ કાપડ ઉદ્યોગનું એક કેન્દ્ર-મુંબઈ
- 4) ચા પકૃવતો કોઈ એક ગ્રાન્ડશા

કક્ષ અંધ ઉમેદવારો માટે.

- 1) રણ પ્રકારની જમીન ક્યાં આવેલી છે?
- 2) ગીર રાષ્ટ્રીય ઉધાન કયા રાજ્યમાં આવેલું છે?
- 3) મહારાષ્ટ્રમાં સુતરાઉકાપડ ઉદ્યોગનું મુખ્ય કેન્દ્ર ક્યું છે?
- 4) ભારતમાં ચાનું સૌથી વધારે ઉત્પાદન કયા રાજ્યમાં થાય છે?

